

1.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft halfjaarlijks weer in welke mate het vermogen van de gemeente toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het gemeentelijk beleid daarvoor noodzakelijkerwijs moet worden aangepast. Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandsvermogen hierop voortdurend af te stemmen, wordt getracht te voorkomen dat door elke nieuwe financiële tegenvaller de gemeente Gulpen-Wittem gedwongen wordt tot het nemen bezuinigingsmaatregelen. Om het weerstandsvermogen zorgvuldig te kunnen beoordelen, is het noodzakelijk de aanwezige gemeentelijke weerstandscapaciteit in samenhang te analyseren met zowel de omvang alsook de achtergronden van de gemeentelijke risico's.

Het kader voor een gemeentelijk beleid

Het kader voor een gemeentelijk beleid voor weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt gevormd door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, waaronder het weerstandsvermogen (art 9 en 26 BBV). Het Besluit Begroting en Verantwoording definieert het weerstandsvermogen als volgt: Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die voor de gemeente van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (art 11 BBV).

Volgens ditzelfde Besluit Begroting en Verantwoording bevat de paragraaf weerstandsvermogen tenminste:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Een praktische toelichting voor de toepassing van dit wettelijk kader door de gemeente is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beschikbaar gesteld in de vorm van de Handreiking duale begroting. De handreiking laat zien hoe de gemeentelijke begroting en de daaropvolgende jaarrekening goed kunnen aansluiten op de rolverdeling tussen raad en college in het duale tijdperk. Dit geldt eveneens voor de kaderstelling en de uitvoering met betrekking tot het weerstandsvermogen.

De handreiking laat zien dat er volgens twee methoden invulling kan worden gegeven aan de kaderstelling en uitvoering van het weerstandsvermogen:

- De paragraaf weerstandsvermogen bevat zowel de beleidsmatige kaderstelling als de uitvoering ervan.

- Een aparte nota voor de beleidsmatige kaderstelling en in de paragraaf weerstandsvermogen de planning en verantwoording van de uitvoering, de voortgang en een beoordeling van de actualiteit van het beleidsmatige kader.

Met de vaststelling van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement heeft de gemeente Gulpen-Wittem expliciet gekozen voor de laatstgenoemde c.q. tweede methode.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de verzamelnaam voor alle bronnen waaruit niet-voorzien financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden. Het gaat hierbij om buffers in het eigen vermogen respectievelijk in de exploitatie die vrijgemaakt kunnen worden om kosten, die zowel zonder enige financiële dekking alsook onverwachts én substantieel zijn, te dekken zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van de huidige taken door de gemeente Gulpen-Wittem.

De functie van weerstandscapaciteit

Er zijn twee manieren waarop de weerstandscapaciteit kan worden ingezet:

- De weerstandscapaciteit wordt gebruikt om structurele tegenvallers met meerjarige effecten af te dekken.
- De weerstandscapaciteit heeft eveneens een incidentele bufferfunctie en wordt gebruikt om incidentele tegenvallers met uitsluitend effecten voor het lopende jaar af te dekken.

Primair wordt de weerstandscapaciteit gerelateerd aan financiële risico's die zich in desbetreffend jaar kunnen voordoen. De meerjarige effecten van structurele tegenvallers dienen betrokken te worden in de politieke besluitvorming bij de eerstvolgende behandeling van kadernota en begroting.

Incidentele versus structurele weerstandscapaciteit

Ten behoeve van het inzicht in het duurzame karakter van het vermogen om financiële tegenvallers te kunnen opvangen, wordt onderscheid gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. Kort samengevat zijn dit de direct aan te wenden middelen voor tegenvallers. De structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Dit is de (potentiële) financiële ruimte voor de gemeente, die jaarlijks is ingebouwd.

De componenten van weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit geldt op dit moment nog geen wettelijk vastgestelde grondslag. De gemeente Gulpen-Wittem hanteert, zoals algemeen gebruikelijk in gemeenteland, de volgende componenten als onderdeel van de beschikbare structurele en incidentele weerstandscapaciteit:

Structurele weerstandscapaciteit:

- onbenutte belastingcapaciteit
- onvoorzien
- resultaat na bestemming

Incidentele weerstandscapaciteit:

- vrij aanwendbare deel van de algemene reserve
- stille reserves

Hoewel in principe vrij aanwendbaar, is de inzet van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve niet zonder nadelige gevolgen. Aangezien rente over dit vermogen onderdeel van de reguliere budgetten uitmaakt, betekent minder vermogen voor de gemeente Gulpen-Wittem tevens minder renteopbrengst. Bij de inzet vanuit deze algemene reservemiddelen zal in ieder geval compensatie voor de wegvallende rente moeten plaatsvinden.

Stille reserves behoren doorgaans tot de weerstandscapaciteit, met name wanneer het verhandelbare activa betreft. Bij een verkoop van activa (bijvoorbeeld gemeentelijke gebouwen) is sprake van een verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde (de verkoopprijs), te weten een boekwinst of -verlies. De positieve ongerealiseerde verschillen tussen de huidige boekwaarden en de actuele marktwaarden vormen de zogenaamde stille reserves, die uiteindelijk bij een verkoop definitief tot uitdrukking komen. Er zijn verschillende elementen bepalend voor de aanwezigheid respectievelijk de hoogte van stille reserves. De keuze van de afschrijvingsperiode heeft grote invloed op de hoogte van de boekwaarde van vaste activa. Door activa in een korte periode af te schrijven zal de boekwaarde van de activa sneller verminderen, terwijl de economische waarde veel minder daalt. Daarnaast wordt de marktwaarde sterk beïnvloed door de courantheid van de activa en de specifieke onderhoudssituatie. Bij de gemeente Gulpen-Wittem wordt in principe geen rekening gehouden met eventuele stille reserves en derhalve wordt de post stille reserves doorgaans op € 0 gesteld.

De bestemmingsreserves worden niet tot het weerstandsvermogen gerekend. Inzet hiervan vereist namelijk een noodzakelijke aanpassing van het voorgenomen beleid.

Beschikbare weerstandscapaciteit gemeente Gulpen-Wittem

Toepassing van bovenstaande uitgangspunten met betrekking tot de beschikbare weerstandscapaciteit maakt dat de weerstandscapaciteit van de gemeente Gulpen-Wittem er als volgt uit ziet:

In onderstaande tabel staat de weerstandscapaciteit van de gemeente Gulpen-Wittem.

bedragen in € 1.000	Rekening 2016	Begroting 2018	Begroting 2017
<i>Structurele weerstandcapaciteit:</i>			
onroerende- zaakbelastingen	0	0	0
Rioolrechten	0	0	0

Afvalstoffenheffing	0	0	0
overige heffingen	0	0	0
onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0
Onvoorzien	126	25	25
resultaat na bestemming	592	-215	-3
<i>totaal structurele weerstandcapaciteit</i>	<i>718</i>	<i>-190</i>	<i>22</i>
<i>Incidentele weerstandcapaciteit:</i>			
vrij aanwendbare deel van de algemene reserves	11.146	6.818	5.828
stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
<i>totaal incidentele weerstandcapaciteit</i>	<i>11.146</i>	<i>6.818</i>	<i>5.828</i>
totaal beschikbare weerstandcapaciteit	11.864	6.628	5.550

Risico's en benodigde weerstandcapaciteit

Voor het begrip risico wordt de volgende definitie gehanteerd: "*Een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente Gulpen-Wittem*".

Het manifesteren van een risico kan tot gevolg hebben dat de nagestreefde realisatie van de doelstellingen van de gemeente Gulpen-Wittem (uitvoeren van de programma's met voorliggende producten en activiteiten) in mindere mate ofwel in het geheel niet haalbaar is. Het is derhalve van groot belang dat de doelstellingen van de programma's in de begroting eenduidig en goed meetbaar i.c. smart zijn vastgelegd én in voldoende mate (intern) bekend zijn.

Risico's kunnen onderverdeeld worden in structurele en incidentele risico's en in externe en interne risico's.

Structurele risico's zijn risico's die zich uitstrekken over meerdere jaren.

Incidentele risico's zijn risico's die zich normaliter slechts een keer in een bepaald jaar voordoen. In het algemeen betreft het hierbij voornamelijk risico's met financiële aspecten.

Externe risico's komen vooral voort uit de omgeving van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld economische ontwikkelingen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, wijzigingen in de wet- en regelgeving maar ook natuurgeweld en beïnvloeding van / door belanghebbende.

Interne risico's moeten doorgaans op de volgende vlakken gezocht worden:

- Organisatorisch (Bijv. integriteit, procesmanagement, klachten afhandeling);

- Arbeid (Bijv. arbeidsomstandigheden, bezetting, kwaliteit (competenties en motivatie));
- Financieel (Bijv. debiteuren, treasury, garantstellingen, budgetuitputting, activabeleid);
- Informatie (bijv. communicatie, juistheid, volledigheid en tijdigheid, post / archief);
- Imago (Bijv. gemeente, politiek / bestuurlijk);
- Milieu (Bijv. verontreiniging, vergunningen);
- Product (Bijv. tijdige realisatie, kosten(overschrijdingen));
- Juridische aansprakelijkheid (Bijv. onderhoudsplicht (wegen, speelvoorzieningen), planschade);
- Proces (Bijv. naleving procedures, inkoop en aanbesteding, projectmanagement);
- Materieel (Bijv. gebruik, onderhoud, beschikbaarheid, afschrijving).

Om te kunnen bepalen welke risico's binnen de Gemeente Gulpen-Wittem de meeste aandacht verdienen, is aan alle risico's een specifieke prioriteit meegegeven. Risico's die de grootste invloed op het realiseren van de doelstellingen hebben, verdienen vanzelfsprekend de hoogste prioriteit. Hiervoor is met betrekking tot alle geïventariseerde risico's ingeschat wat de waarschijnlijkheid is dat een risico zich daadwerkelijk voordoet en wat de mogelijke schadeomvang hiervan kan zijn. Op basis daarvan is er aan elk afzonderlijk risico een prioriteit gegeven. Voor het prioriteren van de risico's zijn de volgende stappen gezet:

1. Omschrijven van de gevolgen in grote lijnen als het genoemde risico zich voordoet;

2. Schatten van de kans (de waarschijnlijkheid) dat het risico zich voordoet;

De score is gegeven op basis van ervaringen. De subjectiviteit die gekoppeld is aan deze inschatting, is deels ondervangen door de inschatting door meerdere medewerkers, geheel onafhankelijk van elkaar, te laten maken en door ook anderen dan de direct betrokkenen te betrekken bij het identificeren en actualiseren van risico-informatie.

Hierbij is de volgende scoringstabel gebruikt:

Kans	Score
Gering (minder als 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

3. Bepalen hoe ernstig de gevolgen zijn.

Hiervoor zijn de onderstaande scoringstabellen gebruikt:

Impact op politiek, product of doelstelling	Score
Gering	1
Beperkt	2
Groot	3

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 30.000	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = Tussen € 30.000 en € 150.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 150.000)	3

4. Berekenen risicoscores:

De risicoscore is per impactcategorie berekend door de kansscore te vermenigvuldigen met de gevolgscore. Hoe hoger de uitkomst, hoe groter het risico. Met deze methode is voorkomen dat risico's met lage financiële gevolgen werden verwaarloosd. Deze risico's kunnen door een mogelijk hogere kans dat de gebeurtenis zich voordoet een hogere score, en dus prioriteit, krijgen dan dat men zonder deze methode risico's prioriteert.

5. Toepassen ranking:

Op volgende wijze zijn de risico's per impactcategorie voorzien van een ranking:

Ranking	Gevolg
Score 10 en hoger.	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
Score hoger dan 5, maar lager dan 10.	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft wordt dit voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar).
Score van 5 en lager	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft, worden die geacht binnen de reguliere bedrijfsvoering gedragen te kunnen worden.

In de navolgende tabellen wordt het risicoprofiel van de gemeente Gulpen-Wittem, dat de basis voor zowel de beheersing van de essentiële risico's alsook het bepalen van de behoefte aan weerstandscapaciteit voor de financiële risico's vormt, aangevuld met de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico's met een hoge kans van voordoen:

Incidenteel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	prognose bruto bedrag	benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Onjuiste genomen besluiten met mogelijke imagoschade en aansprakelijkheidsschade	Onvoldoende kennis (deling) mbt de toepassing van afdelingspecieke bijzondere wet- en regelgeving	10	30.000	30.000	I	Algemeen bestuur
Planschade	Wijziging bestemmingsplan	10	50.000	50.000	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Extra kosten of claims uit onderhandelingsproces privaatrechtelijke sfeer	Onderhandelingsrisico's onvoldoende doordacht en ondervangen door ambtenaar/bestuurder	10	90.000	90.000	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Grote financiële nadelen; publicitaire/politieke gevolgen; calamiteit	Onvoldoende informatievoorziening naar college	15	250.000	250.000	I	Paragraaf Weerstandsvermogen
Stilstand / terugval; de aanwezige kennis verdwijnt	Uitval eenpitters; beperkte flexibiliteit; uitstroom door vergrijzing	15	150.000	150.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Overschrijdingen; verkeerde uitgaven; scheve begroting	Onvoldoende onderbouwing budgetten; onvoldoende toepassing budgetbewaking; ontbreken verplichtingenadministratie	15	75.000	75.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Doelstellingen op langere termijn niet behalen	Regelmatig ad-hoc werk	15	150.000	150.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Financieel ontsporen van grondexploitaties; imagoschade; onbetrouwbare partner;	Ontbreken kennis en ervaring; onduidelijkheid t.a.v. beleid; oneigenlijke overheidstaak	15	250.000	250.000	I	Paragraaf Grondbeleid

termijnoverschrijdingen; confrontatie met onverwachte tegenvallers						
Mogelijke sancties vanuit Europa op basis van de Wet Hof	Met de invoering van de Wet Hof dreigen sancties voor gemeenten indien zij gezamenlijk boven hun deel van de Europese norm van 3% uitkomen. Het Rijk kan besluiten (een gedeelte van) de boete door te belasten aan gemeenten.	10	100.000	100.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
TOTAAL			1.145.000	1.145.000		

Structureel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risicoscore (kans x impact) Financieel	prognose bruto bedrag	benodigde weerstandscapaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Wet Markt en Overheid (op 1 juli 2012 in werking getreden)	Om concurrentievervalsing te voorkomen, moeten alle overheden zich aan 4 wettelijke gedragsregels (te weten kostendoorberekening, bevoordelingsverbod, gegevensgebruik en functiescheiding) houden.	10	50.000	50.000	S	Paragraaf Weerstandsvermogen
Stagnatie	Mogelijke toekomstige onvoorziene rijksbezuinigingen. Het Centraal Planbureau (CPB) kan net als eind 2011 overwegen een somberder scenario op te stellen voor de	15	500.000	500.000	S	Financiering en algemene dekkingsmiddelen

	rijksbegroting vanwege de toenemende onzekerheid over de economische vooruitzichten.					
Wozl als Beheersorganisatie voor de Sw namens de deelnemende gemeenten. Bij de financiële doorlooptijd naar de komende jaren (zie raadsvoorstel BP/263; besluitvorming in de raadsvergadering d.d. 27 juni 2013) zijn diverse risico's gedefinieerd die van substantiële invloed kunnen zijn.	* een onverwacht opvolgend werkgeverschap van 115 ex-medewerkers van Licom met een arbeidscontract voor bepaalde tijd * de Participatiewet en de koppeling met efficiencykortingen * loon- en prijsontwikkelingen * mutatie subsidie WsW * lagere taakstellingen als gevolg van excessieve daling van het aantal mensen op de wachtlijst * eventuele commerciële risico's waarbij o.a. bestaande contracten niet worden verlengd ofwel de economische situatie verslechtert.	15	100.000	100.000	S	Sociale voorziening en maatschappelijke ontwikkelingen
Afschaffen betaald parkeren	Raadsbesluit	15	100.000	100.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
TOTAAL			750.000	750.000		

Risico's met een gemiddelde kans van voordoen

Incidenteel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	prognose bruto bedrag	Benodigde weerstandscapaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Onbevoegd genomen besluiten met mogelijke imago- en/of	Onvoldoende kennis m.b.t. toepassing gemeenterecht, delegatie en mandatering	6	30.000	7.500	I	Algemeen bestuur

aansprakelijkheids- schade						
Financieel nadeel Pentasz	Niet begrote ontwikkeling aantal aanvragen / cliënten (Pentasz)	9	150.000	37.500	I	Sociale voorziening en maatschap- pelijke ontwikkelingen
BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen)	Onvoldoende kennis en/of personele capaciteit mbt BAG	9	30.000	7.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie)	Onvoldoende kennis en/of personele capaciteit mbt BGT	9	90.000	22.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Procedurefouten; Gemeente krijgt niet wat ze hebben wil	Besluitvorming door politieke 'haast' kan invloed hebben op zorgvuldigheid en kwaliteit	6	90.000	22.500	I	Ruimtelijke Ordering en Volkshuisves- ting
Verlies in tijd en geld accommodatiebeleid	Uitblijven operationalisering accommodatiebeleid	9	150.000	37.500	I	Cultuur en recreatie
Financieel nadeel verzekeringsspor- tefeuille	Te laag verzekerd bedrag dan wel het geheel ontbreken van een specifiek noodzakelijke tijdelijke of doorlopende gemeentelijke verzekering binnen de eigen verzekeringssportefeuille (o.a. te wijten aan het ontbreken van een eigen gemeentelijk verzekeringsbeleid)	9	200.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Fraude / integriteitschending	Uitblijven kwetsbaar- heidsanalyses; Onvoldoende informatiebeveiliging; onvoldoende integriteitpreventie of- besef	6	90.000	22.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering

juridische aansprakelijkheid / aanbestedingsprocedure en schadeclaims / nieuwe Aanbestedingswet	Het overtreden van de regels voor Europese aanbesteding, onduidelijke afspraken, ongeschikte / onuitvoerbare gunning / selectiecriteria etc. Aanbestedingstrajecten moeten objectief, transparant en proportioneel zijn; voldoet de uitleg voor een keuze/partij niet aan het gelijkheidsbeginsel of proportionaliteitsprincipe, dan hebben marktpartijen grond voor een juridische procedure.	9	200.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Schadevergoeding / hogere kosten wegens contractfouten of onduidelijkheden	Fout in contract of onduidelijke afspraken	6	90.000	22.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Verlies in tijd en geld RCJEZW	Stopzetten RCJEZW	9	150.000	37.500	I	Paragraaf Grondbeleid
Einde btw-compensatiefonds	Mogelijke afschaffing levert gemeenten administratieve rompslomp en bijbehorende kosten op. Gemeenten zullen hun administratie opnieuw moeten aanpassen.	6	90.000	22.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
TOTAAL			1.360.000	340.000		

Structureel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	risicoscore (kans x impact) Financieel	prognose bruto bedrag	benodigde weerstandscapaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Wachtgeldverplichtingen bestuurders	Verloop bestuurders	6	50.000	12.500	S	Algemeen bestuur

Financieel nadeel WMO	Niet begrote ontwikkeling aantal cliënten / kosten voorzieningen WMO	9	150.000	37.500	S	Sociale voorziening en maatschappelijke ontwikkelingen
Hogere inkoopkosten of claims	De inkoopfunctie wordt onvoldoende ingeschakeld of de inkoopvoorwaarden worden niet altijd gehanteerd of er wordt onvoldoende gebruik gemaakt van het inkoopbeleid	6	50.000	12.500	S	Paragraaf Bedrijfsvoering
zie bedrijfsvoering paragraaf	Ontbreken structureel risicomanagement beheer	6	30.000	7.500	S	Paragraaf Weerstandsvermogen
Invoering vennootschapsbelasting voor gemeenten	Vanaf 2016 moeten gemeenten vennootschapsbelasting gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken	6	20.000	5.000	S	Paragraaf Bedrijfsvoering
Onduidelijkheid over geleverde kwaliteit en resultaat; verkeerde dingen doen; onvoldoende toetsen en onderbouwen van budgetten; onvoldoende weerstandsvermogen	Ontbreken prestatie-indicatoren; niet concreet formuleren p.i., kwaliteitscriteria niet SMART	6	20.000	5.000	S	Paragraaf Bedrijfsvoering
TOTAAL			320.000	80.000		

Een confrontatie van de benodigde weerstandscapaciteit in de gemeente Gulpen-Wittem met de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld:

Weerstandscapaciteit	Beschikbaar			Benodigd	
Structureel	A	€ -190 .000		B	€ 830.000
Incidenteel	C	€ 6.818.000		D	€ 1.485.000
Totaal	E	€ 6.628.000		F	€ 2.315.000
Weerstandsvermogen					
Structureel (A / B)			-0,23		
Incidenteel (C / D)			4,59		
Totaal (E / F)			2,86		

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in de volgende ratio:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{ratio weerstandsvermogen}$$

Gemeentelijk beleid weerstandsvermogen

Met de vaststelling van de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement heeft de raad het beleidskader betreffende het aanhouden van weerstandsvermogen benoemd. De toepassing van dit beleidskader is gericht op het borgen van de continuïteit van het bestaande beleid en dienstverlening in het geval van onvoorziene substantiële financiële tegenvallers, het borgen van het imago van de gemeente en het beheersen van overige risico's.

Wat betreft de waarde van de ratio weerstandsvermogen: het betreft een momentopname, zowel ten aanzien van de beschikbare capaciteit als de benodigde capaciteit. De ratio wordt permanent beïnvloed door wijziging van de risico-informatie (nieuwe besluiten of wijziging van de feitelijke omstandigheden met inherente gevolgen voor de kans of de impact, beheersmaatregelen, de omvang van componenten van de weerstandscapaciteit).

Aan de ratio weerstandsvermogen wordt de volgende betekenis gegeven:

Ratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,5 – 2,0	ruim voldoende
1,0 – 1,5	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

De gemeente Gulpen-Wittem streeft ernaar om het weerstandsvermogen binnen de bandbreedte van 'voldoende' – 'ruim voldoende' te houden.

In het geval dat de overallratio (structureel en incidenteel) van de streefwaarde afwijkt, zullen maatregelen door het college aan de raad voorgesteld worden om uiteindelijk weer op, bovenstaand reeds verwoorde, streefwaarde te komen. Voor de gemeente Gulpen-Wittem kan op basis van het huidige risicoprofiel worden geconcludeerd dat het weerstandsvermogen overall (structureel en incidenteel) met een waarde van 2,86 uitstekend is. Het vermogen om incidentele nadelen op te vangen is met een waarde van 4,59 eveneens uitstekend. Het vermogen om structurele nadelen op te vangen op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit moet op dit moment met een waarde van -0,29 (voornamelijk veroorzaakt door het begrotingsresultaat na bestemming 2018 van - € 215.000) als ruim onvoldoende bestempeld worden.

Ten opzichte van de jaarrekening 2016 is de **ratio weerstandsvermogen overall** (structureel en incidenteel) in de Begroting 2018 gedaald van een waarde van 5,12 naar een waarde van 2,86.

Deze ratiowijziging wordt veroorzaakt doordat de totaal beschikbare weerstandcapaciteit aanzienlijk afgenomen is terwijl de totaal benodigde weerstandscapaciteit gelijk gebleven is.

Ten opzichte van de jaarrekening 2016 is de **ratio weerstandsvermogen incidenteel** in de Begroting 2018 gedaald van een waarde van 7,03 naar een waarde van 4,59. Deze ratiowijziging wordt veroorzaakt doordat de incidenteel beschikbare weerstandcapaciteit aanzienlijk afgenomen is terwijl de incidenteel benodigde weerstandscapaciteit licht afgenomen is.

Ten opzichte van de jaarrekening 2016 is de **ratio weerstandsvermogen structureel** in de Begroting 2018 afgenomen van een waarde van 0,98 naar een waarde van -0.23. Deze ratiowijziging wordt veroorzaakt doordat de structureel beschikbare weerstandcapaciteit aanzienlijk afgenomen is terwijl de structureel benodigde weerstandscapaciteit in de Begroting 2018 toegenomen is.

Zoals al eerder verwoord is de waarde van de ratio weerstandsvermogen een momentopname, zowel ten aanzien van de beschikbare capaciteit alsook ten aanzien van de benodigde capaciteit. Daarnaast geldt dat de manier van kwantificering van risico's over het algemeen tamelijk ruwe inschattingen betreft. Inherent gevolg hiervan is dat de uitkomsten van de analyse een geschatte indicatie van mogelijke tegenvallers weergeven. Doordat de ratio bij voortduring beïnvloed wordt door de toevoeging en/of wijziging van risico-informatie (nieuwe besluiten of feitelijke omstandigheden met gevolgen voor de kans of de impact, beheersmaatregelen, de omvang van componenten van de weerstandscapaciteit) is in het kader van de gemeentelijke financiële weerbaarheid vooral een gedegen vertrouwen in het gemeentelijk meerjarig financieel perspectief bij alle betrokkenen onontbeerlijk.

Aansprakelijkheidsstellingen

In de nasleep van het faillissement van Licom NV is de gemeente aansprakelijk gesteld door derden. Niet alleen onze gemeente, maar alle aandeelhoudende gemeenten zijn hoofdelijk aansprakelijk in een geclaimd verlies. Het verweer tegen deze aansprakelijkheidsstelling voeren de gemeenten gezamenlijk. Wij hebben de claim afgewezen. We verwachten dat een civiele procedure zal volgen. We zien de uitkomst van dat proces met vertrouwen tegemoet.

Daarnaast is er een andere aansprakelijkheidsstelling. Deze zaak loopt al enige tijd en is in behandeling bij onze advocaat. De mogelijke claim bedraagt € 50.000,-.